

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
 izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
 sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Svet pred usodno odločitvijo

Ako nastopi Društvo narodov proti Italiji, ga zapusti Italija, ako pa opusti svoje dolžnost, potem se umakne Anglija

Obenega upanja več

ZENEVA, 13. septembra. Delo odpora petih se približuje koncu, s tem pa ginejo tudi še zadnja upanja, da bi mogel najti kakršnokoli kompromisno rešitev, ki bi zadovoljila Italijo, Abesinijo in Društvo narodov. Zdi se, da stoji Italija samo še z eno nogo v Ženevi in je baron Aloisi bolj opazovalec, kakor delegat. Italija čaka samo še na končne sklepe, da zapusti Ženevo in najbrže tudi sploh Društvo narodov. Velika pozornost se pa osveča današnjemu govoru francoskega ministrskega predsednika in zunanjega ministra Laval, v katerem bo moral dokončno precizirati stališče Francije. Verjame o stališču, ki ga bo zavzel Laval, so zelo različne, vendar bo od njegovega govora, kakor od zadnjega Hoarejevega, odvisna vsa nadaljnja usoda sedanjega spora in Društva narodov samega.

Francija v precepu

Gotovo je, da je Anglija postavila Francijo pred usodno alternativo, ali naj se odloči za Italijo proti Angliji in Društvu narodov, ali za Anglijo in Društvo narodov proti Italiji. Sedaj namreč ne gre več samo za to, da zapusti Italija Društvo narodov, ako se ji ne dovoli vojna proti Abesiniji, ampak tudi za to, da zapusti Društvo narodov Anglija z vsemi svojimi domini. ako Društvo narodov ne sprejme njenega stališča in ne prepreči afriške vojne, odločno ne sklone sankcij proti Italiji, ako bi na svojo roko pričela vojno proti Abesiniji.

Anglija grozi

Odhod Anglije z dominijoni iz Ženeve bi pomenil tak udarec za Društvo narodov, da ne bi moglo več obstajati. Posledice bi bile nenegledne. Mimo tega Anglija prav nič ne prikriva, da se v tem primeru popolnoma umakne iz Evrope in bo potem prosta vsakih obveznosti, neizvzemši onih, ki jih določa locarnski pakt. V Londonu izjavljajo, da bo v tem primeru dokončno pokopano vsako upanje na podonavski pakt, ki naj zavezuje Italijo in Francijo neodvisnost Avstrije, pa tudi na vsako uporabljivost kakšnega vzhodnega pakta. Z ozirom na to je položaj Francije sicer težak.

Pariz vprašuje

Pariz se je obrnil na London z vprašanjem ali bo Anglija branila tudi evropske zadeve s tako odločnostjo, kakor brani mir v Afriki, ako se Francija popolnoma priključi stališču Anglije in eventualnim sankcijam? V Londonu so odgovorili, da bodo samo ob sebi umevno branili vedno in povsod spoštovanje sklenjenih obveznosti in splošni mir. Francija naj se zaveda, da mora izbirati ali med mirom v Afriki ali pa med nemirami v Evropi.

Do skrajnosti

Ako Društvo narodov ne sprejme angleškega stališča in ne odredi sankcij proti Italiji in bo v tem primeru Anglija prisiljena zapustiti Društvo narodov, s tem se nikakor ni rečeno, da

bo prekrizanih rok gledala akcijo Italije v Afriki. Nasprotno, znala si bo, ako bo treba, tudi sama izsiliti spoštovanje svoje volje. Na vojno z Italijo Anglija zaenkrat sicer ne misli, ako bi pa bila k temu od Italije izzvana, si ne bo pomišljala seči tudi po tem sredstvu.

Laval se bo izmaknil

PARIZ, 13. septembra. Tukajšnji tisk naglašja skoraj soglasno, da se bo Laval spričo nastalega položaja odločil za Društvo narodov in približal stališču Anglije, ker Francija ne more dovoliti razbitja D. n. in prekinitve

Spodrečij svetovne politike

Značaj sankcij Društva narodov

Kaj so sankcije? Kako bi se izvajale in kakšen bi bil učinek?

V Ženevi se zadnje dni v zvezi z napori, ki jih poizkuša Društvo narodov, da bi preprečilo vojno med Italijo in Abesinijo in s tem nevarnost, ki preti miru vsega sveta, često omenjajo mednarodne sankcije proti napadalcu. Doslej se o tem konkretnem primeru sankcije, ki naj bi se uporabile, še niso konkretizirale, zato je pojem tega ukrepa lahko še zelo raztegljiv. Kaj so torej prav za prav sankcije in kakšen naj bi bil njih učinek? Pod sankcijami se razumejo ukrepi, ki naj bi bili na eni strani nekakšna kazen za napadalca, na drugi strani pa sredstvo za obrezuspešenje njegovih namenov. Po svojih statutih določi Društvo narodov lahko sankcije različnega, političnega, vojaškega, finančnega ali gospodarskega značaja. V primeru, da Italija proti izrecni volji Društva narodov, to se pravi v njem u članjenih držav, napade Abesinijo, sklone lahko D. n., da se Italija blokira na morju in na kopnem, zapro se torej njene meje, da obstane ves promet in se docela odreže od ostalega sveta. Lahko se uporabi pa tudi milejše ali celo ostrejša sankcije. Milejše bi bile prekinitve diplomatskih odnošajev,

prijateljstva z Anglijo. Vendar je gotovo, da se bo Laval zavzel za čim milejše sankcije proti Italiji, ker na drugi strani zopet noče žrtvovati prijateljstva Francije z Italijo.

ANGLIJA SE PRIPRAVLJA

LONDON, 13. septembra. Italija mrzlično nadaljuje priprave za vojno proti Abesiniji in pošilja v silno pospešenem tempu svoje čete in vojni material v Eritrejo in Somalijo. Pa tudi Anglija ne drži rok križem. Vedno hitreje pošilja svoje bojne prodorje v Sredozemsko in Rdeče morje. Ob Rdečem morju gradi nove postojanke, ceste in utrdbe. Velike priprave se vrše tudi na Malti in drugod.

ustavitev denarnega prometa, razporeje vseh kreditov, prepoved dobave sirovin in vojnega ali tudi drugega materiala itd. ostrejša sankcija bi pa bila vojska akcija proti napadalcu na strani napadenega. Pri izvajanju sankcij bi mogle sodelovati po zadevnem sklepu ali vse članice društva narodov ali pa le tiste, ki bi prejele zadevni nalog. Eventuelni izstop Italije iz Društva narodov v primeru takega sklepa ne bi ženevski instituciji odvzel pravice do izvedbe sankcij, ker bi njeno članstvo po prevzetih dolžnostih ugasnilo šele dve leti po izstopu, sicer pa uporabi D. n. sankcije lahko tudi sploh proti vsaki državi napadalci neoziraje se na to, ali je članica ali ne. Ako bi se sklep o izvajanju sankcij našel na vse članice Društva narodov, bi imela v tem primeru Italija proti sebi skoraj ves svet. (Izven D. n. so le Nemčija, Japonska, Združene države S. A. in nekatere manjše izven Evrope.) Če bi torej hotela Italija napovedati vojno vsem državam, ki bi se pridružile sankcijam, kakor so zagrozili te dni italijanski listi, bi morala stopiti v vojno stanje s tremi četrtinami vsega sveta.

Najmodernejša šolska poslopja v državi

K nedeljskemu polaganju in blagoslovitvi temeljnega kamna za novo II. deško meščansko in II. dekliško osnovno šolo Slovesen spored nedeljskih slovesnosti

Datum 15. septembra bo s posebnimi črkami zapisan v zgodovini našega mesta in vztrajnih dolgoletnih prizadevanj, da se z velikopotezno pobudo razbije pomanjkanje primernih, zdravih in leporejenih šolskih prostorov v Mariboru. To pomanjkanje nas je tlačilo malodane vso dobo po prevratu, dokler ni sedanji občinski odbor sklenil postaviti v počastitev spomina velikega kralja Zedinitelja nov šolski kompleks, kjer naj bi se s priključkom Mladinskega doma nastanili druga deška meščanska in druga dekliška osnovna šola, in v ta namen najeti posojilo 7 milijonov Din. Mestni predsednik g. dr. Franjo Lipold je na tokovi seji mestnega sveta poročal, da je posojilo zagotovljeno, naka je občinski odbor oddal gradbena dela, pri čemer so se graditelji morali obvezati da bo

novi veliko poslopje v 70 dneh pod streho, tako da bi se prihodnje šolsko leto pouk lahko pričel že pod novo streho. Če se zavedamo velikega pomena nedeljskih slovesnosti, ko bodo v magdalenskem okraju polagali in blagoslovljali temeljni kamen nove šole, potem smemo upati, da bo mladina, ki bo deležna lepili, modernih, zdravih in zračnih prostorov, kakršnih nima zlepa katero mesto v naši državi, s hvaležnostjo v srcu vedela ceniti trud in skrb tistih, ki so v teži današnje dobe neumorno delovali na tem, da se ta načrt uresniči.

Spored nedeljskih slovesnosti je sledeč: Godba. — Nagovor predsednika mestne občine; himna »Bože pravde«, ki jo zapojejo učenci osnovnih in meščanskih šol; — vlaganje listine v temeljni kamen (med vlaganjem igra god-

ba); prevzvišeni gospod škof blagoslovi temeljni kamen; sledijo govori predstavnikov vlade in banovine; govor predsednika društva »Šola in dom« g. dr. Leopolda Poljanca; govor ravnatelja deške meščanske šole g. Draga Humka; — zahvala dijaka IV. razr. meščanske šole; — pevski točki mešč. šole: »Oj Jugoslavija«, »Slovenec, Srb, Hrvat«; — govor šolskega nadzornika g. Aleksandra Alta; — pevka točka osnovnih šol: »Molitve učencev« in godba.

Na tacišču domače politike

Drobne novice

Strah pred pohorsko akcijo. Pohorska akcija jugoslovenskih nacionalistov vznemirja vedno bolj razno politino gospoda in njen tisk, širom Jugoslavije, dasi zatrujejo istočasno na vse pretege, da je ta akcija »že vnaprej obsojena na smrt« al pa da »je že mrtva«. Toda naj se pomirijo: akcija jim bo delala še vedno več preglavic.

Tajništvo in glasilo JRZ. Na sestankih voditeljev nove JRZ v Beogradu je bilo sklenjeno, da se ustanovi v prestolnici generalno tajništvo nove stranke. Ureditelj tajniške pisarne je bila poverjena gradbenemu ministru inž. Milošu Bobiću, vodil pa jo bo bivši konzul Miloš Ivković. Kdo pride v generalno tajništvo iz Slovenije, še ni znano. Obenem je bilo sklenjeno, da bo JRZ izdajala v Beogradu kot osrednje glasilo nov dnevnik po banovinah, kjer še nima glasil pa bodo ustanovljeni tedniki.

Ideologija JRZ. Član glavnega odbora bivše NRS in predsednik okrožnega odbora v Sarajevu Avakum Perišić je poslal svojim političnim prijateljem pismo, v katerem zatrjuje, da je akcija JRZ nadaljevanje in vztrajanje na politiki 6. januarja.

Slovenski premog. Na konferenci, ki je bila včeraj v prometnem ministristvu zaradi revizije sklepov o dobavi premoga za državne železnice, pri katerih se je storila slovenskim premogovnikom in rudarjem velika krivica, ni bil dosežen sporazum in se je nadaljnje sklepanje prepustilo prometnemu ministru dok torju Spahi, kakor poroča »Slovenec«, drugi listi pa pravijo, da se je le odgodilo. Mi v uspeh ne verujemo.

Okna v svet

ITALIJA ZANIKA.

RIM, 13. septembra. Tukašnji listi odločno zanikajo, da bi bila Italija ponudila Nemčiji sklenitev pakta o nenapadanju in pravijo, da so te vesti razširili sovražniki fašizma in simpatizerji z Abesinijo.

GRŠKE HOMATIJE.

ATENE, 13. septembra. Po aferi s pretepom med grškimi generali v parlamentu se razburjenje v Grčiji še ni docela poglobilo. Zdi se, da se bo v zvezi s plebiscitom za obnovitev monarhije ali za republiko razvil srdit boj, v katerega bodo posegli z vso odločnostjo tudi venizelisti.

MED MEHIŠKIMI POSLANCI.

MEHIKA, 13. septembra. V mehiškem parlamentu so nastali srditi spori in krvavi pretepi. V neki debati so poslanci pričeli streljati in jih je bilo ob tej priliki več ranjenih, dva pa sta bila ubita. Pri spopadu je sodelovala tudi galerija, ki je pomagala streljati.

Mariborski problemi

Kako nastaja novi Maribor

Načrt za preureditev Tomšičevega drevoreda in Tomšičeve ceste — Regulacija prometa — Nova velicomestna avenija — Korekture pri regulaciji prometa na Kralja Petra trgu — Ureditve pešpoti in tlakovanje prometnih žil na Kralja Petra trgu

Med najlepšimi deli našega Maribora je tudi kraj ob Tomšičevem drevoredu pod Piramido. Tomšičev drevored še danes dela mejo med mestom in bivšo krčevinsko občino. Zadnja leta je zraslo pod Piramido na teritoriju krčevinske občine precej ličnih vil in bo v kratkem Tomšičev drevored na eni strani popolnoma zazidan. Počasneje rastejo vile na mestnem teritoriju ob drevoredu. Zdi se, da ovira hitrejšo rast rigorozen regulacijski načrt, ki predvideva na tem kraju le eno- in dvonadstropne vile. — Umestni rigoroznosti so se seveda uklonili lastniki zemljišč in bo tudi mestna stran Tomšičevega drevoreda kmalu zazidana.

Popolnoma zapuščena pa je Tomšičeva cesta. Krčevinska občina, ki je imela na ureditvi največ interesa, se za cesto ni brigala, bivša gradbena uprava pa je ureditev odlagala. Med javnimi nasadi je Tomšičev drevored najlepši. Mestni gradbeni urad, ki ima, odkar je pod novim vodstvom, že precej pozitivnih uspehov, je izdelal idealen in vse hvalevreden načrt za ureditev Tomšičevega drevoreda, Tomšičeve ceste in javnega prometa na njej.

Dve cestišči.

Po načrtu bo 30 metrov široko cestišče, razdeljeno na dve po 5 in 6 metrov širokih cestišč. Na vsaki strani drevoreda bodo urejene pešpoti, med njimi in cestišči pa grede, porasle s travo. Ob cestišču na mestni strani bodo grede zasajene z lepimi drevmi. Prehodi posameznih cest bodo ostro označeni z

granitnimi robniki. Drevored bo dobil nove lične klopi in najbrže tudi novo javno razsvetljavo. Še pred ureditvijo pa bo mestni gradbeni urad zgradil potrebno kanalizacijo. Ko bo regulacija cest ob Tomšičevem drevoredu izvršena, bo dobil ves kraj pod Piramido povsem drugo podobo, ki se bo harmonično zlivala v naš lep mestni park. Javni promet ob cestah na drevoredu pa bo enosmeren. Načrti se bodo predložili mestnemu svetu mariborskemu. Maribor bo s tako preurejenim delom pod Piramido dobil svojo drugo avenijo.

Namesto treh otokov dva.

Z ozirom na izkazane potrebe je mestni gradbeni urad izvršil korekture pri načrtu za regulacijo javnega prometa na Kralja Petra trgu. Korekture je odobrila tudi policijska oblast in ustrezajo ob enem razvoju avtomobilizma. Namesto treh, bosta samo dva prometna otoka. Otok pred ustjem državnega mosta bo ostal, gornja otoka pa se bosta združila in tvorila javnemu prometu ustrezajočo obliko. Na vsaki strani novega večjega otoka bosta v zarezali bencinski črpalki, na sredji pa bo majhen paviljon za uslužbenice pri črpalkah. Zaradi brezhibne funkcije javnega prometa bo mestni gradbeni urad zaokrožil tudi ostre vogale Državnega mosta. Na novo uredil bo pešpoti in bo na ta način odstranjena vsaka nevarnost za pešce. Regulacija Kralja Petra trga pa se bo izvršila obenem s tlakovanjem prometnih žil na trgu.

Sokolske vest

Sokolski okrožni zlet pri Sv. Marjeti ob Pesnici

V nedeljo 11. t. m. bo nastopilo skupno sedem društev in tri čete z vsemi oddelki — Poziv vsem obveznim edinicam

Mariborsko sokolsko okrožje na levem bregu bo priredilo v nedeljo 11. t. m. svoj nastop pri Sv. Marjeti ob Pesnici. V prvi vrsti je namen nastopa moralno dvigniti sokolske edince ob severni meji, obenem pa bo nastop pokazal pripravljenost in delavnost sedmih društev in treh čet. Nastop je obvezen za društva: Sokol Maribor Matica, Sokol Maribor III., Selnica ob Dravi, Sv. Jurij ob Pesnici, Sv. Jakob v Slov. goricih, St. Ilj v Slov. goricih in Jarenina-Pesnica ter za čete: Kamnica, Sv. Marjeta ob Pesnici in Sv. Martin pri Vurbergu.

Pri nastopu bodo sodelovali vsi oddelki navedenih sokolskih edinic. Člani, članice, naraščalniki in naraščajnice bo-

do nastopile s prostimi vajami, ki so obvezne za letošnje leto, dečki in deklice pa z raznoternostmi. Posamezna društva bodo organizirala pešizlete k Sv. Marjeti. Popoldne ob 9. uri bodo skušnje za popoldanski nastop, popoldne ob 14. uri slavnostni sokolski sprevod, ob 15. uri pa pričetek javnega nastopa. Za vse, ki imajo slavnostne kroje, je izlet obvezen v krojih.

Načelstvo sokolskega okrožja poziva vse bratske sosedne edince, naj pohite na dan zleta k Sv. Marjeti, Sokolu naklonjeno občinstvo, zlasti vse zavedne Mariborčane, pa vljudo vabi, naj se udeležijo zleta v čim večjem številu. Časi so taki, da moramo tudi na zunanji pokazati svojo sokolsko moč!

Zakaj ni bil blagoslovljen šentviški sokolski prapor

Čudna zahteva mariborskega škofijskega ordinarijata — „Pota in cilji“ ne nasprotujejo Kristusovemu nauku — Prapor se je razvil ob veliki udeležbi ljudstva

V številki našega lista z dne 11. t. m. smo poročali v slovesnosti razvitja in blagoslovitve sokolskega prapora v St. Vidu pri Ptuj. Zadevno poročilo pa je bilo preuranjeno in ustreza le delno resnici. Prapor se je sicer razvil, ni se pa blagoslovil. Zadeva ima namreč zanimivo ozadje: Sokolska četa pri Sv. Vidu pri Ptuj je prosila pri pristojni cerkveni oblasti za blagoslovitev sokolskega prapora, ki bi se naj izvršila v nedeljo, dne 8. septembra. Škofijski ordinariat v Mariboru pa je poslal na zadevno prošnjo tiskano izjavo, ki bo morali podpisati savez, župa in četa, narkar bi se šele lahko izvršila blagoslovitev prapora. Omenjena izjava vsebuje zahtevo, da se podpisani ne strinjajo z idejami v knjigi »Pota in cilji«, kar znači toliko, kakor odreči se sokolski ideologiji. Sokolska župa pa tega ni mogla

podpisati, ker »Pota in cilji« ne vsebujejo ničesar, kar bi nasprotovalo Kristusu, sovemu nauku. Blagoslovitev prapora zaradi tega ni bilo, pač pa se je prapor razvil ob krasni udeležbi ljudstva in sokolstvu naklonjenega občinstva.

Splošno gibanje

Službene objave OOLNP, Maribor. Termini drugorazrednih prvenstvenih tekem OOLNP Maribor so naslednji: 15. 9. SK Lendava:SK Gradjanski; SK Mura:SK Drava; 22. 9. SK Ptuj:SK Gradjanski; SK Mura:SK Lendava; 29. 9. SK Drava:SK Lendava; SK Mura:SK Ptuj; 6. 10. SK Lendava:SK Ptuj; SK Gradjanski; SK Mura; 13. 10. SK Drava:SK Ptuj; 20. 10. SK Gradjanski:SK Drava. Tekme se vršijo vedno na igrišču prvomostovanega kluba.

Razne vesti

Novi ban dr. Natlačen je danes prevzel svoje posle.

Za šefa internega oddelka v ljubljanski bolnišnici je imenovan g. dr. Ivan Matko, svoečasni šef internega oddelka mariborske bolnišnice in dosednji inšpektor v ministrstvu za socialno politiko.

Iz železniške službe. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Beogradu sta postavljena v 6. položajno skupino za višjega kontrolorja na postaji Ptuj Janez Keržar, doslej na postaji Kamnik, za kontrolorja 7. položajne skupine na mariborskem glavnem kolodvoru pa Ferdinand Ilgo, doslej na postaji v Ptuj.

Komisar v Pokojninskega zavodu. Minister za telesno vzgojo naroda in zastopnik ministra za socialno politiko g. Mirko Komnenović je podpisal odlok, s katerim se razpušča upravni odbor Pokojninskega zavoda privatnih nameščenec v Ljubljani ter imenuje dr. Anton Milavec za komisarja omenjenega zavoda. Dr. Milavec je kakor znano bil eksponent bivše SLS v ljubljanskem oblastnem odboru.

Mesto dirigenta razpisuje radiofonska oddajna postaja v Ljubljani.

Naše občine za narodno obrambo. Ob jubileju 10-letnice Metodove družbe so se spomnili njenega važnega narodnega dela tudi nekatere občine, ki so do sedaj doposlale naslednje prispevke: Ljubljana 20.000, Maribor 1000, Celje 1000, Slov. Bistrica 500, Litija 200, Laško 100, Sotčica 100, Radovljica 100, Sevnica 50, Zreče 50, Ljubno 20, Rakek 20, Rečica ob Savinji 20, Zmurec 20, Jezersko 15, skupaj 23.345 Din. Med gornjimi zneski so pri nekaterih občinah to prvi obroki. Vsa čast jim! Ne dvomimo, da bodo gornjim svetlim zgledom sledile še nadaljnje občinske uprave.

Stavka je izbruhnila v celjski cinkarni. Skupno stavka 260 delavcev.

V Dalmaciji pomanjkanje vode. Iz Šibenika morajo voziti vsak dan trije parobrodi po 200 ton vode na otoke Krpani, Zlarin, Prvič, Muter in na druge otoke.

V bosanskih planinah sneži. Sneg je zapadel na Romanji, Jahorini, Bjelašnici, Treskavici in Trebeviću nad Sarajevom. Duhovščina in narod zahtevata samostojno škofijo. Med narodom in duhovščino vseli naselbin na teritoriju ninske škofije se vrši močna agitacija za to, da se naj vzpostavi ninska škofija kot samostojna škofija.

»Službeni list« kr. banske uprave Dravske banovine z dne 11. septembra objavlja: Sodno razveljavitev (amortizacija) državnih vrednostnih papirjev po zakonu o sodnem nepravdnem postopku — Navodilo o sodnem overavljanju podpisov na listinah ter v to predpisanih tak-sah — Izpremembo uredbe o finančni kontroli — Odločbo o izplačilu podpore uslužbencem finančne kontrole za nabavo službene obleke — Razne objave banske uprave in drugih uradov ter razne razglase sodišč.

Ptujске novice

Mednarodni arheologi v Ptuj

Vsredo zvečer so mednarodni arheologi na svojem študijskem potovanju prispeli iz Celja v naše mesto. V restavraciji Berlić je bila skupna večerja, kjer sta jih pozdravila gg. gimnazijski ravnatelj v p. Dr. Komljanec v imenu muzejskega društva, župan Jerše pa kot predstavnik mestne občine. Za tople pozdrave se je v lepih besedah zahvalil prof. Ulrich Kahrstedt iz Göttingena, ki je podal med drugim historiat današnjega Ptuja, o katerem je neverjetno dobro podkovan. V četrtek 12. t. m. so se podali gostje v družbi naših učenjakov na Hajdino in Zg. Breg, kjer so si pod vodstvom ravnatelja splitskega muzeja g. Dr. Abramčič ogledali svetišče Boga Mitra ter druge znamenitosti, kakor zgodovinske spomenike in razne izkopine iz rimske dobe. Nato so se podali v mestni muzej, katerega so si natančno pregledali. Pod vodstvom banovinskega konzervatorja g. dr. Šteleta je sledil ogled znamenite mestne župne cerkve in minoritskega samostana ter cerkve Sv. Petra in Pavla, kjer so znanstveniki obču-

dovali znamenitosti, posebno razne freske. — Popoldne so si ogledali grad in njegovo bogato zbirko umetnin in drugih najdbin. Goste je pozdravil grof Herberstein in jim želel dobrodošlico. Za pozdrave se je v prav tolih besedah zahvalil profesor Ronald Syme iz Oxforda. — Učenjak so se o vsem, kar so v Ptuj videli, zelo laskavo izrazili. Proti večeru so se odpeljali v Maribor, kjer končajo svojo turnejo.

Ruške novice

Pričetek abesinske vojske v Rušah

V nedeljo se je vršila v neki gostilni v Rušah veselica, ki je imela na sporedu poleg običajnega plesa, godbe in petja tudi pričetek »abesinske vojne«. Nevoščljivci sicer pravijo, da je bil to običajen splošen pretep, kakršni že nekaj let stalno zaključujejo te veselice. Če se upošteva uporaba municije — preko 100 kozarcev, 20 literskih steklenic, 10 steklenic sifona in 12 stolov — je sigurno, da niti Abesinci ne posedujejo toliko municije, ker jim je Anglija ustavila dobavo, in je bil to res pravi pričetek vojne.

Ruše so izgledale drugi dan kakor bolnišnica, saj je vsak drugi občan obvezan. Celo iz Maribora bi moral priti rešilni avto, a žal ni bilo telefonske zveze. Nekoga težje ranjenega borca so poslali na zdravljenje v neko pekarno v Limbuš. Pravijo, da se je bitke udeležil kot dobrovoljec iz Limbuša. Vodja cele prireditve se pa tem potom opravičuje, ker se ni mogel udeležiti zadnje točke, omamjen je zaradi hudega boja z alkoholom. Zagotavlja pa, da bo drugič, ino po temo, na vsak način zdravem.

Vest o pričetku vojne pa je najbolj razburila občinske moče, ki pravijo, da ni bila voja pri občini oficijelno prijavljena. Da ne bi v odločnosti zaostali za odborom, ki se je predstavil občinstvu v »Vodici«, so sklenili, da se tako zanimive veselice ne smejo več dovoliti, ker delajo preveliko konkurenco ostalim veseliciam v vasi in na Bezen. Grozi celo nevarnost, da bo društvo Ruše II. prisiljeno združiti se z društvom Ruše I. in Ruše III., ter da bo v prihodnje moral vsi program izvajati na skupnih prireditvah. Rušani namreč zelo ljubijo skupnost in se zaradi tega krčevito držijo sedanje delitve svojega društva na tri samostojne dele. Vse z napetostjo pričakuje, kak odmev bo imel ta pričetek bojev na odbor petorice v Ženevi. — Plinsilec.

Poljske novice

Iz občnega zbora SPD. Pred kratkim je imela tukajšnja planinska podružnica redni in pozneje še en izredni občni zbor. Podružnica je pridno delovala v vseh zadnjih letih, kar je dokazovalo tudi blaginjsko stanje. V zadnjem času se je tako opomogla, da bo skoro na trdnih nogah in bo dolg na stolpu (ki je stal čez 100.000 Din), ki doslej ni dovoljeval podružnici nadaljnega razmaha, skoro poravnat. Odbor je prenovljen in pomlajen. Ostal je agilni predsednik dr. Hronovsky, podpredsednik je Finžgar, ostali odborniki pa so Šeubec, Sieber, Živko, Petančič, Krašovic, Schwelz, Detiček, Ritonja, Zeilsofer in Kovič. Dosednji podpredsednik, znani turist »bočki župnik« Cilenšek, zaslužni delavec tukajšnje podružnice, pa je bil izvoljen za častnega predsednika; v spomin mu je bilo poklonjeno skromno darilce s primernim posvetilom. Zanimivo je, da je bil mož, čeprav vstopa že v 70. leto, še pred dobrim letom na Triglavu, ki ga je v vseh svojih letih nad 40 krat obiskal. Podružnica ima še marsikaj v načrtu, med drugim misli tudi na postavitev večjega planinskega doma pri Sv. Miklavžu; razume se, da tako hitro se to ne bo šlo. Popravila in nanovo markirala bo nekatera že bolj zanemarjena pota na Boč. Pri dila bo skupno z rogaško podružnico večji izlet na Donačko goro in bo s svoje strani uredila pot. Dne 6. oktobra pa namerava imeti »trgatev grozdja«, s katero prireditvijo bi letošnje uspešno delovanje zaključila.

„Čuvajte Jugoslavijo“

Mariborsko vreme. Tukašnja mete-
orološka postaja poroča: barometer
741,5, maksimalna temperatura 18,4, mi-
nimalna 4,6. Relativna vlaga 88.

MARIJ SKALAN

ROMAN

Sida Silanova

»Sida, gospa Sida,« je zaprosil Radi-vojevič. »To so žalitve, ki jih ne zaslu-žim. Moja ljubezen ni igra. Dokažem vam. Dam vam na razpolago milijon di-narjev, ki si jih lahko obdržite, ako ne mislim resno. Dam vam dva milijona.«

»Molčite!« je skoraj kričnila. »Mar mislite, da sem prodajno blago? Sramu-je se! Poštena zakonska žena sem in ho-čem ostati. Moja usoda vas čisto nič ne briga. Peljite me nazaj, ali pa pokličem na pomoč.«

»Nikar, nočem vas osvojati s silo. Va-si želji se pokoravam, prepričan pa sem, da boste vse to temeljito in tresno pre-mišlili in spoznali, da nimate opravka s pustolovcem, marveč z žentlemenom. Izvolite!«

Ponudil ji je roko, ki jo je pa odklo-nila in odšla molče pred njim po stezi proti morju. Na njegove besede ni več odgovarjala, a vsa njena notranjost je bila divje razburkana. Boj, ki so ga v njej vzbudile Radivojevičeve besede in je bil z njeno odločno odklonitvijo navi-dezno zaključen, se je v resnici razvil v njeni duši dalje. Ne boj za Ervina in Radivojeviča, do katerega ni čutila ničesar, ampak boj za njeno neomajnost ostati na izbrani poti.

Ko se je vrnila v hotel, je Ervin takoj opazil njeno razburjenost in jo zaskrb-ljeno vprašal:

»Kaj se je zgodilo, draga?«

»Kaj naj bi se zgodilo?« je odgovorila prisiljeno mirno. »Samo vožnja v čolnu po morju me je vznemirila. Zdi se mi, da se me je že lotevala morska bolezen. Boli me glava in v želodcu mi ni dobro. To je vse!«

»Potem leži!« ji je svetoval Ervin.

»Leži takoj po večerji!«

»Legla bom rajši že prej,« je odgovo-rila. »Večerja bi mi škodovala.«

»Potem vsaj pij nekaj. Morda čašo konjaka?«

»Ničesar.«

Poljubila ga je, se poslovila in odr-žela v sobo. V glavi ji je kljuvala ves čas le ena sama silna želja: biti vsaj ne-kaj hipov sama, čisto sama. In Radivoje-vič je menda instinktivno ugenil to nje-no željo, zato je kljub notranjemu ne-miru in odporu ostal pri Ervinu Roga-nu, samo da bi ga zadržal v obednici. Načel je dolgočasni pogovor o psihoana-lizi, ki jo je obvladal vse bolj kakor Er-vin, kateremu je bila le suha teorija, mrtva beseda in ne živa materija.

Ko je bila Sida končno sama, se je pa-

sivno predala izdrhtenju svojega nemi-ra in je pričela šele potem trezno pre-mišljovati. Večerni doživljaj z Radivoje-vičem na Lapadu je vzbudil v njej z vso neizprosnostjo sto vprašani, o kate-rih je mislila, da so že za vedno zatrti. Od nekdaj se ji je pa prikradla še prva slutnja strahu:

»Bom vzdržala vedno, tudi ako se ta-ki naskoki ponove?«

Odgovora ni vedela.

»Ako pride namesto Radivojeviča kdo drugi, bolj previdno, bolj počasi? Kaj bo potem? Ne, biti mora trdna, neomajno trdna! Sklenila sem, da moram Ervina vzljubiti. Kljub vsemu. Ta sklep moram uresničiti, naj velja kar hoče. Zakaj ga ne bi ljubila? Zato, ker ni v njem tiste divje moške sile, ki bi neposredno osvaja-la? Pa je v njem mirna globina, ki reš ni vilarna, a je vztrajna, nespremenljiva. Ljubi me, četudi mu manjkajo izraz-na sredstva. In — moj mož je.«

S tem trdnim sklepom v duši je tisto noč tudi zaspala, in ko se je zjutraj že primeroma rano prebudila, ga je pono-vila s še večjo odločnostjo. Ozrla se je po Ervinu, ki je še spal, stopila iz po-stelje, se umila, in odpravila. Potem je odšla tiho iz hotela ven v park ter za-vila po Putu od Gruha in skozi Vrata od Pila na Stradon. V lepem majskem jutru je bil Dubrovnik ves vedro živa-len. Po Stradonu in vanj se iztekajočih ozkih ulicah so se gnetli meščani in oko-

ličani v slikovitih narodnih nošah. Sida se pa za to jutrnje vrvenje ni zmenila, saj ga skoraj še videla ni. Hitela je za-mišljeno dalje, zavila na Put od Ploča in nenadoma obstala pred cerkvijo sv. Dominika. Pred njo se je vzpenjalo po stopnicah proti vходу nekaj starih, v črno oblečenih ženic.

»Cerkev, božji hram...« ji je spre-leto misli. »Kako dolgo že nisem bila v cerkvi.«

Kakor da jo je neslišno poklical neki tajinstven glas, je premaknila noge in odšla za črnimi ženicami navzgor proti božjemu domovanju. V cerkvi je pomo-čila roko v blagoslovljeno vodo in se prekrizala.

Potem je stopila dalje v tih polumrak mogočne zgradbe. Oko ji je obstalo na Tizianovi »Madoni«, tej dragoceni umet-nini starega Dubrovnika. Na sredi sku-pine slavnega beneškega umetnika s pre-loma petnajstega in šestnajstega stoletja, največjega italijanskega kolorista vseh časov, je videla v nebo zamaknjeno Ma-ter božjo z dvignjenima, k molitvi skle-njenima rokama in po ramenih in prsih padajočimi gostimi lasmi. Iz obličja ji je sijala neskončna vdanost in vera v naj-višje. Sidi se je zazdelo, da je ta Marija simbol vsega, kar tako nujno potrebuje, zato se je zgrudila pred njo na kolena, dvignila roke in molila. Molila prvič po dolgem času zopet v resnični zbranosti in pobožnosti.

Črna tehnika

„Smrtonosni žarki“

Največja tajnost, ki jo bodo razodele šele grozote bodoče vojne — Marconi, Mathews, Chadfield, N. Tesla — Ti žar-ki bodo v bodočnosti preprečili vsako vojno na kopnem, morju in v zraku — Svetli električni, röntgenski in radijski žarki

Pred nedavnimi so prinesli časniki ma-lodane vseh držav vest, da se je po-srečilo odkriti takozvane »smrtni žar-ke«. Baje je te žarke odkril znani ita-lijanski učenjak Marconi. Podrobnosti glede te vesti, ki je vsekakor vplivala senzacionalno, niso znane. Morda so ta poročila še preuranjena, vsekakor pa je dejstvo, da se vršijo intenzivne preiska-ve, da bi se ti žarki odkrili. Lahko pa je tudi, da so te »smrtni žarke« že dognali, da pa se zaenkrat iz razumljivih raz-logov drži to pomembno odkritje v naj-večji tajnosti. Čim bolj se razpravlja o bodočih vojnih grozotah, tem bolj sto-pa v ospredje vprašanje teh smrtonos-nih žarkov.

Med Rimom in Ostijo obstajajo avto-mobili.

Vsekakor se nekaj dogaja. Nekaj pri-merov: Nedavno so na veliki avtomo-bilski cesti med Rimom in Ostijo ob-stali motorji vseh avtomobilov, ki so tedaj vozili po omenjeni cesti. Šoferji vseh vozil so hiteli preiskovat, kje je vzrok nenadnega obstanka. Toda niti niso mogli ničesar. V trenutku pa se je pripetilo, da so motorji nenadoma zopet začeli delovati. Vsa zadeva je postala zanimivejša, ko so se šoferji vseh teh vozil med seboj obvestili o čudnem na-ključju, ki se jim je ob istem času pri-petil. Takoj so spravili čuden dogodek v zvezo z Marconijevimi eksperimenti. Ko so šli k njemu ter ga povprašali, da li gre za njegove eksperimente, ni tega niti potrdil niti zanikal.

Avtomobili obstajajo, letala obstajajo.

Nekaj podobnega so doživeli tudi v Nemčiji. Ko je neki dunajski avtomobi-list krenil proti Berlinu, mu je nenado-ma obstal motor. Preiskoval je, kje bi mogla biti napaka, pa je ni našel. Vstopil je do stražnika, ki je bil v bližini, in mu pripovedoval o čudnem obstanku njegovega vozila. Tedaj pa se je straž-nik nasmehnil ter dejal: »Počakajte sa-mo kakšnih pet minut, pa boste videli, da bo motor zopet v najlepšem redu funkcioniral.« Točno, kar je stražnik na-povedal, se je zgodilo. Sicer pa se v Nemčiji dogajajo še druga podobna ču-da. Znanj letalski strokovnjak Niggel Tangyle je priznal, da je možno s po-

močjo posebnega izuma, ki je seveda največja tajnost, električnim potom za-ustaviti letalo, ki leti po zraku.

Žarki, ki pobijejo podgane in ustavljajo letala v letu.

Tudi Angleži ne mirujejo in si priza-devajo priti na tem področju do uspe-ha. Tako je znano, da je raziskovalec Grundell Mathews dobil naziv »Mat-hews s smrtnimi žarki«, kar naj bi po-jasnilo njegova prizadevanja, ki streme po odkritju teh žarkov. Dejstvo je, da je omenjeni učenjak sestavil pripravo, s katero je mogoče potom posebnega žar-ka ubiti podgano, in sicer v oddaljeno-sti 15 metrov. S pomočjo istega žarka se lahko zaustavlja delovanje avtomo-bilskih motorjev, in sicer v oddaljenosti 15 metrov od aparata, ki ta žarek pro-izvaja. Mathews je znan izumitelj. Med vojno je izumil brezžični telefon in po-sebni torpedni brod. Tudi se bavi sedaj Mathews s tem, da bi konstruiral apa-rat, s katerim bi bilo mogoče ustaviti letalo v letu. Mathews se je popolnoma umaknil iz življenja in ne govori z ni-komur o svojem delu. Okoli njegovega laboratorija, ki stoji na nekem višavju v Južnem Walesu, pa so razpete bodljive žice z velikimi napisi, kakor »Nevarno«, »Visoka napetost« itd.

Drugi znani angleški izumitelj je E. C. Chadfield. On je iznašel poseben apa-rat, s katerim lahko v oddaljenosti 200 metrov ubije katerokoli živo bitje, ne da bi čutilo pri tem kakšne bolečine. Izumitelj trdi, da je pogonska sila v živčnem sestavu živih bitij električnega značaja in da se torej ta živa bitja lahko ubijejo s pomočjo žarkov raznih nape-tosti. Seveda se lahko ubijajo na ta na-čin tudi ljudje.

Otrpli plesalci.

Tudi v Franciji se bavijo s temi reč-mi ter so se nedavno vršili v bližini Pariza poizkusi s takšnimi žarki, ki so v trenutku povzročili, da so nekateri povabljeni plesalci v hipu obstali kakor otrpli. Po izločitvi delovanja žarkov pa so ponovno oživel. Tudi naš Nikola Tesla, sloviti izumitelj, ki živi, kakor znano, v Ameriki, je izjavil, da je izumil stroj, ki proizvaja take žarke. Obenem je dejal, da bi takšen stroj, ki bi se po-

stavil ob mejah držav, lahko preprečil vsako vojno. Ti žarki bodo v bodočnosti preprečili vsako vojno na kopnem, na morju in v zraku.

Gram radija usmrti človeka.

Glede odkritja in proizvajanja teh »smrtnih žarkov« bi mogli ločiti tri vr-ste: svetle žarke, ki ubijajo; električne žarke, ki zaustavljajo delovanje motor-ja in žarke raznih snovi, s pomočjo ka-terih je mogoče razbiti atomski stroj živih bitij in mrtvih stvari. Znano je de-lovanje röntgenskih smrtnih žarkov in drugih smrtnih žarkov, ki potekajo iz radija. Saj je znano, da zadošča gram radija, da se usmrti človek v mirnem spanju. V kolikor bodo novi »smrtni žarki« hujšega učinka kakor že znani röntgenski in radijski žarki, to bo po-kazala bodočnost.

Ljubezen slavnega komponista

V Parizu je izšla nedavno zanimiva knjiga pod naslovom »Ljubavna pusto-lovščina Richarda Wagnerja v Bor-deauxu«. Njen avtor Maurice Ferrus piše

o doslej neznani zgodbi iz Wagnerjevega življenja. Baje je bila to ljubezen na prvi pogled, ki se je vnela med slav- skladateljem in ženo vinskega trgovca v Bor-deauxu Jessie Lausstattovo v času, ko se je Wagner mudil v Bordeauxu. Laus-sattova je občudovala skladatelja Wagne-rja in ljubila moža Wagnerja, piše Fer-rus. Končno mu je ponudila letno rento 3000 zlatih frankov, ker je bil Wagner takrat v denarnih stiskah. Ko se je vrnil slavni skladatelj v Švico, mu je Jessie pisala, da je sklenila ločiti se od svojega moža in vzeti njega. Wagner jo je svaril pred ljubosumnim možem, ki je bil zve-del za njeno ljubezen, in prosil jo je, naj bo previdna. Wagner je odpotoval takoj v Bordeaux, pisal Jessie vroče ljubavno pismo in poskušil vse, da bi se sestal z njo. Toda Jessie je naenkrat izginila s svojim možem in Wagner je ni nikoli več videl. Njegova pisma so prihajala na-zaj neodprta in tako je Wagner sklenil končno vrniti se v Švico tudi zato, ker ni imel v redu potnega lista. Tako se je zaključila Wagnerjeva ljubavna pusto-lovščina l. 1850.

Mali oglasi

Razno

CENJENE DAME!

Prvovrstno, železno, vodno ter trajno ondulacijo z garan-cijo Vam nudim salon »Zora«, Aleksandrova 19. Privatne uradnice, dijakinje ter oko-ličanke popust. Prepričajte se same! 4083

IZJAVA.

Nisem plačnik dolgov prav-nikomur. Kuster Ivan, želez-ničar. 4094

Prodaj

ŠOLSKÉ TORBICE.

aktovke, nahrbtnike kupite najceneje pri tvrdki M. Ster-bal, Meljska 2 (palača Vla-hovič). 4045

Prodaj po ugodni ceni GLASOVIR.

kratek, črn, polovična cena, proti hranilni knjizici Nekiep, Vetrinjska 4, Maribor 4075

KORUZO

drobno in debelo ter oves po 135 Din za 100 kg oddaja Kmetijska družba, Meljska ce-sta. Telefon 20-83. 4084

VINO.

prvovrstno 8.—, sadjevec no-vi sladki 2.— Din, čez ulico v novem buffetu Posržin, Pobrežje, Gosposvetska 56. 4090

Soba odda

SOBO.

meblirano, lepo, poseben vhod, za stalnega naseljen-ca takoj oddam. Stritarjeva ul. 5, prvo nadstropje. 4082

SOBO.

lepo, opremljeno, separirano, oddam. Popovičeva ul. 13. 4094

SOBICO

s hrano oddam gospodu. Ste-genšek, Aleksandrova c. 64. 4095

Službo išče

Inteligentna, poštena NATAKARICA išče službo. Ponudbe pod »Kavcija«, na upravo lista. 4085

Stanovanje

STANOVANJE.

sobo, kuhinjo in balkon, ta-koj oddam. Studenci, Ciril-Metodova 17. 4082

GOSPODA

sprejem na dobro hrano in stanovanje. Cene zmerno. — Sodna 30-II, vrata 5. 4087

GOSPODA

sprejem na stanovanje in hrano. Vrbanova 28, prtljaj desno. 4097

DVOSOBNO STANOVANJE oddam. Gajeva ul. 7-I. 4098

Pletene iopce

po 20 Din

Trpinov bazar